

onvermijdelijke vragen

Vervolg ?

Waarom schreef u een vervolg op ‘De buitenkant van meneer Jules’?

“Jules is dood, zijn verhaal was verteld. Maar Alice bleef in mijn hoofd rondspoken. In *‘Reiskoorts’* laat ik Alice reizen, letterlijk en in gedachten. Ik krijg vaak te horen dat ik verder borduur op het succes van *‘De buitenkant van meneer Jules’*, maar dat is nooit mijn bedoeling geweest. *‘Jules’* is ook al vier jaar oud, en ik heb in tussentijd ook nog andere boeken geschreven. Dat hij nu na een ommetje in het buitenland terug in de belangstelling komt is natuurlijk wel mooi meegenomen.”

Miskend ?

Voelt u zich miskend over uw vroegere werk, nu ‘Jules’ zo succesvol is?

“Nee, helemaal niet zelfs. Ik heb vroeger heel wat erkenning gekregen voor mijn jeugdboeken, zelfs Boekenleeuwen en Kinderjuryprizen, maar voor de literaire wereld staat dat blijkbaar volledig los van elkaar.

Ommezwaai ?

Vanwaar de ommezwaai van jeugdliteratuur naar de volwassenliteratuur?

“Dat is helemaal geen bewuste keuze geweest. Ik vertrek gewoon van het verhaal in mijn hoofd, en ga dan na wie er het meeste aan zou hebben. Ik merk wel dat ik ben meegegroeid met mijn kinderen: als ze klein waren, heb ik een aantal kleuterboeken geschreven; als ze tieners waren een aantal jeugdboeken, en nu ze volwassen zijn, schrijf ik meer romans. Dat is ook logisch, je kinderen vormen voor een stuk je leefwereld. Misschien kan ik nu wel opnieuw beginnen met mijn kleinkinderen.”

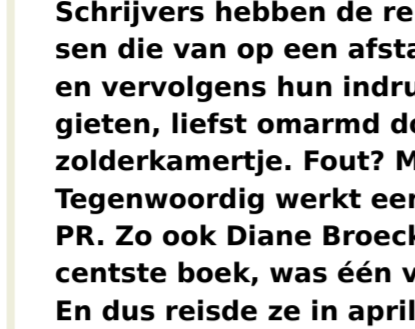
Begin April 2006. Terwijl het buiten nog koud aanvoelt heerst in boekenland de Literaire Lente, waarmee Boek.be de voorjaarsoogst in de kijker zet. Bij Fnac Leuven is een literair gesprek gepland met Diane Broeckhoven, Peter Terrin en Elisabeth Marain. Diane Broeckhoven staat al te wachten bij de geïmproviseerde zitkamer: vier zeteltjes voor de drie auteurs en de moderator, een vijftal rijen stoelen voor het publiek, een voor dit doel fors uit de kluiten gewassen geluidsinstallatie, en wat planten om het geheel wat gezelligheid te doen uitstralen. De hoofdingang van de winkel blijft vandaag zelfs dicht om de auteurs een plaats te geven. Ook de recentste boeken krijgen een plaats: ze staan broederlijk naast elkaar uitgestald, wachtend op een koper.

Tegen het geplande beginuur zijn ook Peter Terrin en Elisabeth Marain komen opdagen, in tegenstelling tot andere geïnteresseerden. De verantwoordelijke van de winkel wordt wat nerveus, en stuurt haar werknemers uit om wat collega’s te laten figureren. Ze worden achter het hoekje gesommeerd hun groene gilet - herkenningspunt bij uitstek voor de desperate klant - voor één keer uit te laten. De dame aan het onthaal haalt haar vriendelijkste stem boven en kondigt in een laatste poging om publiek te verzamelen het gesprek aan door de luidsprekers die over de hele winkel verspreid hangen - echter zonder het verhoopte succes. De auteurs zitten er wat vrolijk om te lachen en besluiten er voor zichzelf een zo gezellig mogelijk uurtje van te maken.

Met tien minuten vertraging wordt het gesprek op gang getrokken. Er worden vragen gesteld over hun laatste boek, en er worden verzochte overeenkomsten gezocht (én gevonden!) tussen drie totaal verschillende schrijvers. Symbools tuimelt een poster van de Literaire Lente sierlijk tegen de grond. Als de moderator door haar vragen heen is, vraagt ze doodleuk ‘of het publiek misschien nog een vraag wil stellen’. De man van de computerafdeling twijfelt nog even, maar houdt dan toch wijselijk zijn mond. Na een kleine drie kwartier is het gesprek afgelopen. De medewerkers trekken hun gilet terug aan en haasten zich naar hun afdeling. De drie auteurs keuvelen nog wat na. Ze hebben hoofdzakelijk zichzelf vermaakt, en - misschien nog droeviger - geen boek extra verkocht.

Kelderinterview

Een kleine drie weken later loopt de Literaire Lente stilaan op haar einde, terwijl de zon zich nu wel laat zien. In Gent blijkt dat alle Fnac-filialen in weze hetzelfde zijn, niet alleen wat interieur betreft, maar ook qua organisatie van dergelijke evenementen. Diane zal door Fien Sabbe geïnterviewd worden over haar recentste boek, *‘Reiskoorts’*. Het zaaltje ligt verscholen in een hoekje van de kelder verdieping, opdat zo weinig mogelijk mensen hun weg eraan toe zouden vinden - althans zo lijkt het wel. Druppelsgewijs komen er toch wat mensen binnen. Onder hen ook een deel kennissen van Diane zelf, vertrouwt ze me later toe. Het publiek voor het interview bestaat uiteindelijk (na een extra vermelding door de omroepster van

DOOR PHILIP STRUYF

dienst) uit een tiental personen, het merendeel oudere vrouwen. Fien Sabbe steekt van wal: er komen een paar onvermijdelijke vragen op Diane af (zie kaderstuk), die ze voor de zoveelste keer vriendelijk beantwoordt. Maar ook de originele vragen krijgen van Diane een uitgebreid antwoord. Na het interview neemt ze de tijd om de boeken van haar kennissen te signeren en wat bij te praten. De winkelverantwoordelijke maakt na een tijdje duidelijk dat ze nog heel wat werk heeft. Boodschap begrepen. Eenmaal buiten kaart Diane de matige opkomst aan: “Het is altijd wel wat. In Brussel kregen Elisabeth Marain en ik een plaats toebedeeld om te signeren voor de woordenboeken. Als er iemand een woordenboek uit de rekken wilde halen, moesten we wegduiken! En in Wijnegem hebben Geertrui Daem, Elisabeth Marain en ik er een wedstrijdje van gemaakt. We moesten en zouden alle drie toch minstens één boek verkopen aan het shop-gerichte publiek. En het is nog gelukt ook! Een aantal jaar geleden was de opkomst nog veel groter. En als er geen publiek was, ging Rick de Leeuw, die toen de activiteiten van de Literaire Lente presenteerde, volk ronselen op straat. Maar goed, al bij al heeft Fien Sabbe dat nog goed gedaan hoor. En ik heb weer wat vrienden ontmoet, dat is ook al iets.”

Hapjes, drankjes, boekjes

In de namiddag leest Diane voor op een literaire high tea in Antwerpen. Het gezellige Eethuis Letternijen zit wél vol. Op de tafels liggen kranten

één en al aandacht. Diane last dan maar een pauze in, zodat de mensen nog wat verder kunnen eten. Voor de tweede voorleesbeurt kiest Diane voor een toepasselijk stukje voor Antwerpen uit *‘Reiskoorts’*. De plaatsen en anekdotes die erin voorkomen zorgen meermaals voor herkenning. Na een tweede eetpauze laat Diane de aanwezigen vragen stellen. Een man, voor de gelegenheid met boekenstropdas, vraagt naar de rituelen van de schrijfster.

Een oudere vrouw vraagt of er nog een derde deel komt. Diane zegt eerst van niet, maar belooft na aandringen van de vrouw er toch nog eens over na te denken. Een andere vrouw komt op de propren met een merkwaardige vaststelling en daaraan gekoppelde vraag: “In uw boeken sterven mensen vaak heel erg plotseling. Is dit bewust en komt dit uit uw eigen ervaring?” Diane moet na even nadenken de vrouw gelijk geven: “Een sterfgeval zorgt voor een heleboel emoties en verandert heel wat in een mensenleven. Daar kan je als schrijfster natuurlijk heel wat mee doen in een boek. Het plotse karakter van de dood in mijn boeken versterkt die emoties alleen maar. En ik heb ook minder zin om een traag, droevig aftakelingsproces te beschrijven.”

Na de vragenronde signeert Diane nog enkele boeken. De man met de stropdas blijkt jarig te zijn, en deze middag is het verjaardagscadeau van zijn vrouw. Diane lacht dat dit een primeur is, dat ze nooit eerder een verjaardagscadeau is geweest. De man verdwijnt met een lichte blos op zijn wangen terug naar zijn tafel.

De lege uurtjes na de high tea gebruikt Diane om even tot rust te komen. “Zo’n drukke agenda is echt wel uitzonderlijk hoor. Ik ga wel op uitnodigingen en verzoeken in, zolang ze maar verband houden met mijn werk. Maar dingen zoals de Literaire Lente sloppen wel veel energie op. Gelukkig is Sophie, de promotiemedewerkster van de uitgeverij, vaak bij mijn ‘optredens’. Het is altijd fijn als je uitgever zo achter je staat. Dat doen ze niet allemaal hoor. Minpunt van de drukte is wel dat er helemaal geen tijd meer overblijft om te schrijven. Ik hoorde Annelies Verbeke laatst nog zeggen dat ze zelfs tijdens drukke periodes verder schrijft, maar daar geloof ik weinig van. Je bent gewoon te versnipperd om iets behoorlijks op papier te krijgen. Je kan wel op een verhaal zitten broeden, dat is iets anders. Maar goed: nog twee weken drukte, en dan is er weer tijd om te schrijven.”

Boekenbal zonder schrijvers

Laatste afspraak van de dag wordt het vijfde Vlaamse Boekenbal, dit jaar in de Zoo van Antwerpen. Iedereen die iets met het literaire wereldje te maken heeft, is er welkom. Diane kijkt er met gemengde gevoelens naar uit: “Vorig jaar in de Roma was het heel leuk, maar de eerste jaren was er veel te weinig plaats om te dansen.” Het decor is dit jaar in ieder geval indrukwekkend: de inkomhal grenst aan de wintertuin en aan de marmeren zaal, die, prachtig ingericht, als lounge dienst doet. De opkomst voor de toespraak van schepen van cultuur Philip Heylen is magertjes, zelfs al begint hij er meer dan een half uur te laat aan. De grote zaal voelt koud en leeg aan. Twee mensen worden stevig in de bloemetjes gezet, maar verder houdt Heylen het wijselijk kort, en laat het woord aan Bart Moeyaert. De nieuwe stadsdichter draagt met veel bravoure zijn nieuwe stadsgedicht voor, dat later ook op honderdduizenden bierviltjes zal prijken. De brouwerij gekoppeld aan die bierviltjes schenkt vandaag

” Diane Broeckhoven: ‘Sinds Vitali en ik bij dezelfde uitgeverij zitten, zien we mekaar regelmatig. En achter zijn stoere en raadselachtige imago schuilt een echte lieverd!’

en boeken te wachten op lezers. Zelfs de houten palet die vandaag dienstdoet als podium past in het kader: ze draagt nog het opschrift van een oude drukkerij. Gastvrouw Hilde brengt een assortiment boterhammetjes, cake en scones op tafel. Alles is tot in de puntjes verzorgd. Wanneer Diane begint voor te lezen uit *‘De Buitenkant van meneer Jules’*, vallen alle eetgeluiden echter stil. De aanwezigen zijn

FOTO'S PHILIP STRUYF

De Reiskoorts van Diane Broeckhoven

■ De literaire high tea in Eethuis Letternijen in Antwerpen: een combinatie van culinaire en literaire meesterwerkjes.

niet toevallig de eerste 250 Bollekes gratis. Na Moeyaert is het de beurt aan Orquesta Tanguedia, een negenkoppig tango ensemble. De muziek uit het repertoire van Astor Piazzolla is niet meteen de makkelijkste muziek om op te dansen, maar her en der worden toch al voorzichtige pogingen gewaagd. Aan het verzoek om tijdens het concert niet te praten, wordt geen gehoor gegeven. De sfeer in de marmeren zaal

is warmer, en het merendeel van de toekomende mensen trekt dan ook recht naar de lounge. Je moet echter geen boek geschreven hebben om hier te zijn: er zijn burgemeesters, schepenen, zelfs een minister, een beeldend kunstenaar, wat tv-beroemdheden en heel veel onbetekende gezichten, maar bitter weinig auteurs. Pas als het in de marmeren zaal te druk en te warm wordt, schuiven wat mensen door naar de

balzaal. Daar is de opwarm-DJ aan zijn ondankbare taak begonnen. Pas als Vitali, de nachtburgemeester van Antwerpen, het roer overneemt met lievelingsplaatjes van aanwezige schrijvers, komt er wat schot in de zaak. Dansen is echter niet het belangrijkste op het Boekenbal: hier moet men opgemerkt worden en contacten leggen. Voor Diane hoeft het na een tijdje niet meer. Voor ze vertrekt wil ze Vitali ski nog

even spreken. “Sinds we bij dezelfde uitgeverij zitten, zien we mekaar regelmatig.. En achter zijn stoere en raadselachtige imago schuilt een echte lieverd!” Aan de vestiaire zorgt een groepje aangeschoten vrouwen voor wat extra animatie. Hun engelenzang begeleidt Diane naar buiten, op weg naar huis. Ook morgen staan nog activiteiten van de Literaire Lente gepland. Schrijven zal voor later zijn.

tweede leven voor meneer Jules

In 2001 verscheen *‘De buitenkant van meneer Jules’*. In deze novelle beschrijft Diane Broeckhoven een dag uit het leven van een bejaard koppel. Niets bijzonders, moest de man niet sterven in het eerste hoofdstuk. Wat volgt is de subtiele registratie van de reactie van Alice op de dood van haar man. *‘Meneer Jules’* kreeg bij het verschijnen al lovende recensies, maar verdween vervolgens uit de aandacht. Tot in 2005 een Duitse vertaling verscheen: intussen zijn er van *‘Ein Tag mit Herrn Jules’* bijna honderdduizend exemplaren verkocht en is er een herdruk uitgegeven van de Nederlandse versie. De Duitse audio-cd van het boek stond wekenlang in de top tien van Der Spiegel. Ook andere boeken van Diane Broeckhoven worden in het Duits vertaald. Er staat een verfilming op stapel in Zwitserland en er verschijnen binnenkort vertalingen in het Koreaans en Japans. De theatermonoloog van Theatergroep Speels uit Lier, die gebaseerd werd op het verhaal, is geselecteerd voor het Landjuweel. Meneer Jules is dus aan een tweede leven begonnen.